

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Győri Ítéltábla a dr. Orbán Adrienne Ügyvédi Iroda által képviselt felperesnek a dr. Miksné dr. Szökrényes Erzsébet ügyvéd által képviselt alperes ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében a Komárom-Esztergom Megyei Bíróság 2009. november 11. napján kelt 9.G.40.018/2006/67. sorszám alatti ítéletével szemben a felperes által 68. és az alperes által 70. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán megtartott tárgyalás alapján meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen az államnak - az illetékügyben eljáró hatóság felhívására - 900.000. (Kilencszázezer) Ft le nem rótt fellebbezési illetéket.

A perben felmerült másodfokú költségeiket a peres felek maguk kötelesek viselni.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s :

A megrendelő alperes és a fuvarozó vállalkozás felperes között 1997-től állt fenn szerződéses jogviszony. 2002. június 15. napján a felek újabb fuvarozási keretszerződést kötöttek a 2007. június 15. napjáig terjedő határozott időtartamra. A keretszerződésben a felperes a feladó alperes mindenkor igényeinek megfelelően személy-, készáru-, élőállat- és takarmányszállítást, valamint a fuvarozáshoz kapcsolódó tevékenységeket vállalt. Az alperes a fuvarozási feladatok ellátására a felperes részére a kecskeméti és békéscsabai gyáraihoz „rendelten” kizárólagosságot biztosított. A felperes vállalta, hogy harmadik személyeknek fuvarozási tevékenységet csak az alperessel kötött keretszerződési kötelezettségeit nem veszélyeztetve végez, a szerződés teljesítése minden más szerződéssel szemben elsőbbséget élvez. A felperes vállalta (9. pont), hogy a szerződés teljesítése, a járműparkja fejlesztése és bővítése érdekében legalább 800 millió forintos beruházást, illetve 100 - 150 millió forintos infrastrukturális fejlesztést hajt végre új telephelyek létesítésével. A szerződésben a felek a szerződési kötelezettségek vétkes megszegése esetére azonnali hatályú felmondási jogot

kötötték ki (16/b. pont). Azonnali hatályú felmondás esetén a vétkes fél a felmondási jogát gyakorló félnek 200 millió forint szerződésszegési kötbért is köteles volt megfizetni. Azonnali hatályú felmondásra okot adó szerződésszegésként nevesítették a felek a fuvardíj 60 napon belüli megfizetésének elmaradását.

Az alperes hosszabb ideje fennálló fizetési késedelme miatt *2004. szeptember 10-én* a felperes - a 2004. szeptember 1. napján végelszámolás alá kerülő - alperessel szemben az azonnali hatályú felmondás jogát gyakorolta, igényelte egyben a szerződésszegési kötbér, illetve kötbért meghaladó kára megtérítését. A végelszámoló által képviselt alperes, valamint a felperes között az alperes működőképességének megőrzése érdekében *2004. szeptember 16. napján* újabb fuvarozás megállapodás jött létre, melyben - más rendelkezések mellett - az alperes kötelezettséget vállalt a 2004. szeptember 7. napján fennálló tartozásai és a felperes kötbérkövetelése megfizetésére. A végelszámolás során a felperes igényelte az alperestől 964.143.150.Ft kára megtérítését is, melyből 318.567.150.Ft a 2002. június 15. napjától a 2004. szeptember 10. napjáig alperes rendelkezésére tartott gépjárművek részbeni kihasználatlansága miatt kieső árbevétel volt, míg 645.576.000.Ft a fuvarozási szerződés felmondásától a 2007. június 15. napjáig terjedő időre elmaradt felperesi haszon. *2004. december 16-án* a felek között fizetési megállapodás jött létre, melyben az alperes vállalta az 571.435.669.Ft tőke (fuvardíj) tartozása részletekben megfizetését, míg a felperes a késedelmi kamat és kötbérköveteléséről lemondott. Nem érintette a fizetési megállapodás a felperes 964.143.150.Ft kártérítési követelését. Ezt a követelést a felperes a *2004. szeptember 29. napján* kelt szerződéssel - egy éves időtartamra - az "A" Kft-re engedményezte. Az engedményezési szerződés megszűnését követően a kártérítési követelésből *2005. október 14. napján* a felperes 482.071.500.Ft-ot ismét a "A" Kft-re engedményezett, az újabb engedményezési szerződést az azt megkötő felek 2005. december 23. napján bontották fel. Az alperes felszámolását a megyei bíróság 2008. április 17.-i kezdő időponttal rendelte el.

A felperes módosított keresetében 861.147.000.-Ft tőke és késedelmi kamatai megfizetésére kérte kötelezni az alperest. A felperes kereseti érvelése szerint a szerződés megkötését követően annak teljesítése érdekében 823 millió forint értékben újabb speciális (élőállat-szállító és hűtő) gépjárműveket szerzett be, a "B" Kft. üzletrészeinek 100 millió forintért történő megvásárlásával pedig telephelyhez jutott. Az alperes fizetési késedelmével a fuvarozási keretszerződést megszegte, a szerződésszegés miatt a Ptk.318.§. (1) bekezdése, 339.§. (1) bekezdése alapján kártérítési felelősséggel tartozik. Az azonnali hatályú felmondást követően a felperes a szerződés teljesítésére beszerzett speciális használhatóságú gépjárműveket csak nyomott fuvardíj ellenében tudta hasznosítani a fuvarozási piacon, míg 12 darab hűtő és 15 darab élőállat szállító gépjárművét - 8.550.000.Ft veszteséggel - értékesítenie kellett. A szerződés teljesítésére beszerzett speciális gépjárműpark harmadik személyek megrendeléseire azért nem volt felhasználható, mert a gépjárműveket felperesnek az alperes gyáraihoz kellett delegálnia, azok földrajzi távolságok miatt még kisebb fuvarfeladatok ellátására sem voltak mobilizálhatóak. Az alperes a szerződésben ugyan kizárólagosságot biztosított a felperesnek a kecskeméti és békéscsabai gyáraihoz kapcsolódó szállításokra, de ez a felperesnek kötelezettséget is jelentett, az alperes eseti igényeire ugyanis mindig rendelkezésre kellett állnia, mivel az alperes más fuvarozóval nem

fuvaroztathatott. A felperes a szerződésben vállalta, hogy más fuvarozási tevékenységet csak az alperes megrendeléseinek veszélyeztetése nélkül végezhet. Gépjárműveit tehát az alperes rendelkezésére kellett tartania. A szerződés fennállása alatt ki nem használt kapacitása miatt módosított keresetében azért igényelt 161.009.000.Ft kártérítést, mivel a felperes csak a szerződés teljesítése céljára szerezte be a speciális gépjárműveket, melyeket az alperesnek - fuvarozási igényei megfelelő felmérése és gondos üzletmenet mellett - maradéktalanul ki kellett volna használnia.

Az alperes *ellenkérelmében* a kereset elutasítását kérte. A felperes szállítási kapacitása ki nem használása miatti kárigényt azért vitatta, mert az - a felperes állítása szerint - a 2002. június 15. - 2004. szeptember 10. napja közötti időszakban állt elő, tehát megelőzi az azonnali hatályú felmondást, így azzal nincs összefüggésben. Ugyanakkor a felperesi gépjárművek optimális és tényleges kihasználtsága különbözetéből eredő árbevétel kiesés - üzleti kockázatként - a felperest terheli. A felmondást követő elmaradt haszonnal kapcsolatban azzal érvelt, hogy a felperes maga mondta fel a szerződést, így készülhetett annak következményeire, a kieső megrendelések pótlására. Amennyiben van a felperesnek elmaradt haszonból eredő kára, úgy arról a 2004. szeptember 16. napján megkötött újabb fuvarozási szerződésben - mint egyezségben -; valamint az alperes (mint eladó) a felperes, illetve a felperes érdekeltségi körébe tartozó "C" Kft. (mint vevő) között 2005. június 17. napján létrejött adásvételi szerződésben lemondott. Védekezése szerint a felperes és a "A" Kft. közötti 2004. szeptember 29. napján kelt engedményezési szerződés egyrészt nem jött létre, másrészt - annak színleltége és jóerkölcsbe ütközése miatt - semmis.

Az elsőfokú bíróság fellebbezéssel támadott *ítéletével* kötelezte az alperest 394.619.294.Ft tőke, valamint annak a 2005. április 15. napjától a fizetés napjáig járó késedelmi kamata és 1.233.936.Ft perköltség megfizetésére. Határozata indokolásában az elsőfokú bíróság elsődlegesen elvetette az alperes azon védekezését, hogy a felperes a perbeli kártérítési követeléséről a Ptk.207.§. (1), (3) bekezdései alapján lemondott volna. A 2004. szeptember 16. napján kelt fuvarozási szerződés ugyanis felperesi lemondást nem tartalmaz, míg a 2005. június 17. napján kelt adásvételi szerződés megkötésekor a felperes nem rendelkezett a perbeli követeléssel, akkor ez - engedményezés útján - a "A" Kft. vagyonához tartozott. A felperes 2004. szeptember 10-i azonnali hatályú felmondását jogszerűnek tartotta, mivel az alperes - a fuvardíjfizetés elmaradásával - kétségtelenül megszegte a fuvarozási szerződést. A bíróság a kártérítési követelés jogalapját a Ptk.339.§. (1) bekezdése, 355.§. (1), (4) bekezdései alapján azért tartotta fennállónak, mert - ugyan a fuvarozási keretszerződés az alperesre kötelező minimális megrendelési kvótát nem tartalmazott - azonban a felperes a keretszerződés lejártáig alappal számíthatott a korábbi évek alperesi fuvarmegrendeléseinek átlagához igazodó haszonra, mely a szerződésszegés és a felmondás folytán a szerződésből hátralévő időszakra elmaradt.

Az elsőfokú bíróság elutasította a felperes kapacitás kihasználás elmaradásából eredő kártérítési követelését, mivel a fuvarozási keretszerződés nem tartalmazott olyan kötelezettséget az alperesre, hogy a szerződés teljes időtartama alatt a rendelkezésre tartott gépjárműveket maximálisan ki kellene használnia. A bíróság a szerződési rendelkezések

közül kiemelte, hogy a felperes az alperes által ki nem használt gépjármű-kapacitással harmadik személyek részére is végezhetett fuvarozási tevékenységet.

Az elsőfokú bíróság a szerződés felmondásától a kikötött lejáratú időpontig a felperest megillető elmaradt haszon összegét az eljárása során kirendelt másik szakértő, "D" szakvéleménye alapján úgy határozta meg, hogy a felperesi gépjárművek optimális futásteljesítménye helyett a tényleges (69,8%-os) futásteljesítmény alapján elérhető 2.413.450.868.Ft nettó árbevételből indult ki, melyet csökkentett a felmondást követően a felpereshez befolyt egyéb fuvarozási bevételek 911.283.779.Ft-os összegével. (1.502.167.089.Ft) Ebből a bevételből a 2003. évre kimunkált könyvszakértői fedezeti hányad (26,27%) rávetítésével határozta meg a 394.619.294.Ft elmaradt hasznot. A felperesnek fizetendő perköltség összegét a felperes részleges, 41%-os pernyertessége alapján állapította meg.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen mindkét fél fellebbezést terjesztett elő.

A *felperes fellebbezésében* az elsőfokú bíróság ítélete részbeni megváltoztatásával az alperest további 466.527.706.Ft és késedelmi kamatai megfizetésére kötelezését kérte. Elsődleges fellebbezési kérelme alaptalansága esetére kérte az elsőfokú ítélet perköltségre vonatkozó rendelkezése megváltoztatását és az alperest terhelő perköltség összege 1.354.320.Ft-ra felemelését. Fellebbezésében vitatta az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást - különösen: az alperes által ki nem használt kapacitása miatt keletkezett kára tekintetében - , azt kirívóan okszerűtlennek, logikátlanak, hiányosnak és ellentmondásosnak nevezve. Fenntartotta és részletezte az elsőfokú eljárásban az alperes rendelkezésére tartott speciális gépjármű-kapacitása kihasználatlanságával kapcsolatos érveit, így azt, hogy ezeket a gépjárműveket kizárólag a perbeli szerződés teljesítése érdekében szerezte be, tartotta az alperes rendelkezésére, mely más megrendelői igényekre nem volt felhasználható. Rámutatott, hogy a speciális gépjárművek szerződés teljesítése érdekében történő beszerzése miatt joggal volt elvárható az alperestől, hogy a gépjárműpark fejlesztése során beszerzett gépkocsik kapacitását teljes mértékben kihasználja. Ezért a felperes 2002. június 15. és 2004. szeptember 10. napja közötti bevételkiesése is az alperes szerződésszegésére vezethető vissza. Amennyiben pedig alapos a felperes ki nem használt kapacitásból eredő kártérítési igénye; a felmondástól a szerződés 2007. június 15.-i lejáratáig terjedő időre kieső nettó árbevételt is a felperes gépjárművei optimális (100%-os) kihasználtságával, nem pedig a tényleges kapacitás kihasználtsággal kell meghatározni. A perköltségre vonatkozó elsőfokú határozat megváltoztatását azért kérte, mert számítása szerint a módosított keresethez képest 45%-os arányban lett pernyertes. Fellebbezése tárgyalási kiegészítésében az elsőfokú perköltség megállapítását azért is vitatta, mert álláspontja szerint az elsőfokú bíróság nem határozott a felperest a becsatolt megbízási szerződés alapján megillető ügyvédi munkadíjról.

Az *alperes fellebbezésében* az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatásával a kereset teljes elutasítását és a felperes első-, másodfokú perköltség viselésére kötelezését kérte. Fellebbezésében fenntartotta az elsőfokú eljárásban előterjesztett ellenkérelméből az arra vonatkozó érvelését, hogy a felperes kárigényéről a 2004. szeptember 16. napján kelt

fuvarozási szerződésben és a 2005. június 17. napján kelt adásvételi szerződésben is lemondott. Értékelése szerint a felperes nem bizonyította a Ptk.318.§-a alapján alkalmazandó 339.§-a szerint, hogy az alperes szerződésszegő magatartásával okozati összefüggésben kár érte volna. Rámutatott, hogy a felperesi gépjárművek optimális és tényleges kihasználtságának különbözetéből fakadó árbevétel kiesés üzleti kockázatként a felperest terheli, az kárként nem követelhető.

A felperes alperesi fellebbezésre előterjesztett fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet alperesi fellebbezés által érintett rendelkezései helybenhagyását kérte.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő.

Az ítéletábra az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást azzal egészíti ki, hogy a felperes a 2008. május 7. és május 19. napján kelt leveleiben jelentette be az alperes felszámolójának a 946.143.150.Ft kártérítés és késedelmi kamatai iránti hitelezői igényét, melyet a felszámoló 2008. június 16. napján igazolt vissza.

A kiegészített tényállás alapján a fellebbezések nem alaposak.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg és helyes az abból levont jogkövetkeztetés is. Az ítéletábra az elsőfokú ítéletet helyes indokai alapján hagyta helyben, azokat megismételni nem kívánja, azokra csupán utal. (Pp.254.§. (3) bekezdése) A másodfokú bíróság az alábbiak kiemelését tartja szükségesnek:

A felperes keresetében az alperes díjfizetésének elmaradásával - mint szerződésszegéssel - okozati összefüggésben kétfajta kára bekövetkezését állította; egyrészt a 2002. június 15. napján kelt fuvarozási szerződés teljesítéséhez beszerzett speciális gépjárművei kapacitása kihasználatlanságából eredő kárt; másrészt a felmondástól a szerződés 2007. június 15.-i lejártáig kalkulálható elmaradt hasznát.

A kapacitás ki nem használásából eredő kárra nézve az alperes helyesen védekezett azzal, hogy az nem áll okozati összefüggésben a 2004. szeptember 10.-én kelt felmondással, mivel - a felperes előadása szerint is - az 2002. június 15. - 2004. szeptember 10. napja között keletkezett. Így a kártérítés általános feltételei (Ptk.339.§. (1) bekezdés) közül az egyik lényeges elem hiányzott, melynek hiányában az alperes kártérítési felelőssége ezen kártétel tekintetében nem állapítható meg. Másfelől az elsőfokú bíróság a felek között 2002. június 15. napján létrejött fuvarozási szerződés 9. pontját a Ptk.207.§. (1) bekezdés alapján helyesen értelmezve fejtette ki, hogy az nem tartalmaz olyan kötelezettséget az alperesre, hogy a felperes által beszerzett és rendelkezésre tartott gépjárműveket az alperesnek maximálisan ki kellene használnia. A szerződés 9. pontja utolsó mondatának éppen ezzel ellenkező értelmet kell tulajdonítani, hiszen az lehetővé teszi a felperesnek a harmadik személy részére végzett fuvarozást, mely nyilván csak az alperes által le nem kötött fuvarozási kapacitással történhet. Ezen túl az ítéletábra megítélése szerint a hasonló szerződéseknel fogalmilag sem lehetséges a megrendelő által lekötött fuvarozási kapacitás 100 %-os kihasználása, mivel a megrendelő termelése is ciklikusan változik, melyet a

fuvaroztatási igénye is követ változásában. Nem hagyható figyelmen kívül, hogy a felperes gépjárműparkja jelentős költséggel járó fejlesztésének a perbeli szerződésben ellenértéke is volt, mert abban az alperes két gyárára fuvarozási kizárólagosságot biztosított (szerződés II/1.) öt éves határozott időtartamra. Márpedig a felperes saját nyilatkozata (47. szám, 2. oldal) szerint egy-egy gépjármű évente a szerződés teljesítése során 100-110 millió forint eredményt termelt. Ezen okokra figyelemmel az elsőfokú bíróság helytállóan mérlegelt úgy (Pp.206.§. (1) bekezdés), hogy a felperest a fuvarozói kapacitása állított kihasználatlansága miatt nem illeti meg kártérítés.

Az alperes a kereset teljes elutasítására irányuló fellebbezésében felhozottak szintén nem alkalmasak az elsőfokú ítélet megváltoztatására. A helyes elsőfokú bírói megítélés szerint a 2004. szeptember 16. napján kelt szerződés (4/A/2) nem tartalmaz lemondást a perbeli kártérítési igényről, sőt: abban éppen az alperes vállalta egyes hátralékos tartozásai megfizetését. (5. pont) Helyes annak az ítéleti megítélése is, hogy az eladó alperes, a vevő "C" Kft., továbbá a felperes között létrejött 2005. június 17. napján kelt adásvételi szerződésben (4/A/3) a felperes nem mondhatott le érvényesen a perbeli kártérítési igényéről, mivel a felperes ezt a követelését akkor az "A" Kft-re engedményezte a 2004. szeptember 29. napján kelt szerződéssel. Az engedményezés folytán ekkor az engedményes rendelkezett a követeléssel. (Ptk.328.§ (1) bekezdés, 329.§ (1) bekezdés) A fellebbezési érvelésével szemben az alperes szerződésszegő magatartásával, illetve az azt követő, jogszerűen gyakorolt felperesi felmondással okozati összefüggésben áll a felperes elmaradt haszonként (Ptk.355.§. (4) bekezdése) jelentkező kára. Az ítéltábla egyetértett az elsőfokú bíróság azon kárszámításával, melynél nem a felperes fiktív, optimális futásteljesítménye alapján elérhető kiesett árbevételből (3.457.666.000.Ft) indult ki, hanem a szerződési futamidő alatt elért tényleges, 69,8%-os futásteljesítményből és az az alatti árbevételből (2.413.450.868.Ft). Az alperest ugyanis - a fentiek szerint - nem terhelte a felperes gépjárműveinek teljes (100%-os) és állandó kihasználásának kötelezettsége.

A pernyertesség-pervesztesség arányát mindig az eredeti perértékhez viszonyítva kell megállapítani, melyet a felperesnek a keresetében kell megjelölnie. (Pp.26.§.) A kereset leszállítása az eredeti perértéket nem érinti, a kereset felemelése esetén pedig a per tárgyának értékét a felemelt kereset alapján kell meghatározni. Jelen esetben a felperes eredeti keresetében 964.143.150.Ft kártérítés és járulékaik megfizetésére kérte kötelezni az alperest, melyhez viszonyítva 41%-os arányban, 394.619.294.Ft tőke és járulékaik erejéig lett pernyertes. Az elsőfokú bíróság perköltségre vonatkozó határozatában rendelkezett a felek képviselőjében felmerült ügyvédi munkadíjról, úgy, hogy azt a felek maguk viselik. Ezért a felperes fellebbezésében alaptalanul kifogásolta a pernyertesség aránya és az őt képviselő ügyvéd munkadíjára vonatkozó határozat elmaradását. (Pp.81.§. (1) bekezdés) Megjegyzi az ítéltábla, hogy az elsőfokú bíróság a 41%-ban pernyertes felperest, illetve az 59%-ban pernyertes alperest megillető ügyvédi munkadíj összegét tételesen is felszámíthatta volna a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet (R.) 2.§. (1)-(2) bekezdése, 3.§. (2), (6) bekezdései alapján. Ebben az esetben - függetlenül attól, hogy a felperes a jogi képviselőjével megkötött ügyvédi megbízási szerződést csatolt díjigénye alátámasztására (R. 2.§. (1) bekezdés) - közelítően az elsőfokú bíróság határozatához hasonló összegre juthattunk volna. A Pp.81.§. (1) bekezdése azonban részleges pernyertesség esetén jelentős mértékben a bíróság mérlegelésére bízta a

felek által viselni köteles perköltség összegének megállapítását. Jelen esetben az elsőfokú bíróság mérlegelése nem volt okszerűtlen, jogszabálysértő, avagy logikátlan; ezért a másodfokú bíróság nem látott okot a határozat ezen része megváltoztatására.

A másodfokú eljárásban a felperes fellebbezésének perértéke 466.527.706.Ft, míg az alperesé 394.619.294.Ft volt; egyik fellebbezés sem vezetett eredményre. A másodfokú pernyerés aránya az alperesre kedvezőbb 54/46 %-os volt. Ezért az ítéletábra úgy határozott, hogy mindkét fél a Pp.78.§. (1) bekezdése, 81.§. (1) bekezdése alapján viselni köteles a saját fellebbezésével felmerült lerótt - illetve le nem rótt fellebbezési illetékből, valamint ügyvédi munkadíjból álló költségeit.

G y ő r , 2010. július 7.

Dr. Szalai György sk. a
tanács elnöke

Dr. Ferenczy Tamás sk.
előadó bíró

Dr. Bajnok István sk. bíró

A kiadmány hitelül
kiadó: